

LBRIS

We know
books

Ion Dascălu

Primul start, copilăria

Cuvânt înainte Mihai Marcu

Cristian PlusArt
Malu Mare, 2025

Copyright © Editura Cristian PlusArt

Imaginea copertei: Editura Cristian PlusArt cu suport IA

Editura Cristian PlusArt,

str. Gutuilor nr. 3,

207365, Malu Mare, Dolj, ROMANIA

Facebook: Cristian Plusart

e-mail: contact@cristianplusart.ro

tel.:+40.732.740511

Copilăria? Un vis prea frumos...

După Ion Creangă, cu ale sale „Amintiri din copilărie”, petrecute în secolul al XIX-lea, iată că apare cel de-al doilea povestitor român care își disimulează amintirile copilăriei – până spre cei 14 ani ai vieții – sub titlul „academic” „Primul start, copilăria”. Ion Dascălu, căci despre el este vorba – asemenea marelui său înaintaș care ne poartă prin Humuleștiul copilăriei sale, de pe meleagurile Moldovei lui Ștefan cel Mare și Sfânt – ne introduce în peisajul Olteniei de pe Jiu, pe ulițele și împrejurimile comunei Malu Mare, din apropierea Casei Băniei lui Mihai Viteazul, primul domnitor român ce a unit cele trei țări române. Transilvania, Țara Românească și Moldova.

Frumosul principe al literelor românești din secolul XXI, care nu are adversar printre mânuitorii de condei al acestui început de veac – după părerea mea – iată că dă publicității acest volum al amintirilor copilăriei sale, la mijlocul anului 2023¹, iunie, după ce cu numai un an înainte – în 2022 – lansase în visteria cărților românești un excelent volum al „amintirilor din adolescență”, care ne descria viața lui din timpul cătăniei, „Cât de armată este armata?”.

¹ Mențiunea se referă la data primei apariții a cărții de față, Editura ... 2023 (n.ed.)

Îmi place să cred că eu – în anul 2019 – am descoperit în pana lui Ion Dascălu – un scriitor adevărat, un port-simbol al branșei al acestui început de veac al XXI-lea. În cele cinci volume publicate până azi, distinsul scriitor a dat dovadă de înalt profesionalism, prin succesul avut în rândul cititorilor!

Copilăria, vârsta inocenței, a jocului, a zâmbetelor înaripate, este locul unde aș vrea să mă pierd pentru totdeauna. Pe tărâmul iubirii necondiționate, unde e veșnic primăvară cu parfum de floare de cireș și curcubeie de culoare ce se ascunde în petalele de floare, acolo unde soarele nu apune niciodată mi-ar plăcea să nu găsesc ieșirea din labirintul gingașiei. Asta a vrut să ne relateze în acest volum Ion Dascălu! Și, consider eu, a reușit cu succes!

Despărțirea de frumoșii ani ai copilăriei este descrisă magistral de trăitorul minunatelor vise, la finalul povestirii:

„Peste tot în jurul nostru se simțea o schimbare. Natura și corpurile noastre fremătau la atingerea gingașă a acesteia. Fericirea jocurilor colective era înlocuită de mângâierea plimbărilor, alături de fetele din grupul nostru gălăgios, de parcă atunci le-am fi întâlnit pentru prima oară. Ne încercau tot felul de senzații noi, ascunse în trupurile noastre fragede și inocente.

Începeam să ne separăm în grupuri, fiecare grup având în centrul atenției o fată, care până atunci era partenera noastră din jocurile copilăriei.

Începeau să se nască alte povești, care mai de care mai interesante în felul lor, unele transformate în povești de viață și rămânem acum doar cu nostalgia acelor timpuri, petrecute cândva, undeva, într-un loc binecuvântat de Dumnezeu.

„Se simțea o schimbare, adusă lin de vânt
Pe valuri agitate și pline de culori,

Cu frământări în trup și altele prin gând.
Aducătoare de fiori!
Erau doar muguri fragezi tresărind,
Plini de dorințe timpurii ale adolescenței,
Pe aripile lor, gingaș purtând.
Plăpânde drumuri ale vieții.
Nici că ne așteptam, sorbind aievea
Sărutul blând și crud al bucuriei,
Să-l transformăm în zbor lucios de stea
Spunând: Drum bun... copilăriei.”

O copilărie minunată dintr-un șir infinit, diferită în frumusețea ei, doar de locurile și persoanele momentului trăită de fiecare cu intensitate.

Cu bine copilărie! Te voi păstra în mintea mea, ca pe o flăcără mereu vie, atâta timp cât aceasta va funcționa.”

Mihai Marcu

Între naștere și moarte se zbat câteva perioade ale vieții fiecărei ființe umane, una dintre acestea, poate cea mai frumoasă și mai tumultoasă prin inocența ei, fiind copilăria.

Despre ea s-a scris, se scrie și se va mai scrie atâta timp cât omul ca specie va dăinui pe acest pământ.

Fiecare o vede și o percepe în funcție de impactul asupra sa și o petrece de cele mai multe ori printre alți copii, alături de familie, care îi este exemplu și formator pentru drumul sinuos al trecerii prin viață.

Atunci când, oriunde și întâmplător, interacționezi cu cineva și abordezi, accidental sau nu, aspecte din copilărie, constăți că această perioadă a vieții lipsite de griji ne este cea mai dragă nouă, ca indivizi.

Așa ar trebui să fie pentru toți copiii lumii această minunată perioadă, însă cum nimic nu este egal între indivizii ce o alcătuiesc, nici copilăria tuturor nu este fericită, dintr-o multitudine de motive, cele mai multe neținând cont de dorința, voința și visurile fiecăruia.

Prin această încercare nu-mi propun să fac o analiză a copilăriei în sine ci doar cu gândul la amintirile lui Ion Creangă să încerc, în linii mari, să aduc în atenție fragmente din copilăria mea, extrem de fericită.

Întotdeauna începutul este foarte greu, așa că și mie îmi este foarte greu să încep cu ceva anume în micul periplu al

acestei perioade din viața mea, motiv pentru care voi porni la drum cu primele imagini înregistrate și păstrate cu grijă în ascunzișul creierului meu.

Am fost unul dintre pușinii copii care s-a bucurat o perioadă mai lungă de timp alimentându-se de la sânii mamei și, ca o curiozitate, acestea sunt și primele imagini păstrate în cortexul ascuns al unității mele centrale, sugând și jucându-mă cu ei, cu privirea ațintită spre chipul ei blajin și zâmbitor atunci când eu trăgeam cu nesaț din acel produs miraculos al femeii.

Mă răscolesc apoi imaginile din cărțile de pompieri pe care tata le primea de la pompierii militari din Craiova, el fiind cel care avea ceva responsabilități pe această linie în comuna Malu Mare, locul meu de naștere, o comună rătăcită printre alte câteva mii ale României. Această responsabilitate venea urmare a faptului că a făcut armata la pompieri, trei ani pe muchie, cu un singur concediu de odihnă, o lună, așa cum prevedeau timpurile pe atunci.

Tot aceste cărți m-au îndrumat spre citit și cu toate că nu cunoșteam literele alfabetului, le citeam fără greșală din copertă în copertă, urmare a unei bune memorii vizuale care înregistra tot de îmi citea mama de câteva ori, în jocul ei de educare a copilului drag.

Era motiv de mândrie pentru unchiul meu, nenea Valirică, fratele mai mic al mamei, care atunci când treceau elevii de la școală spre casele lor, mă scotea la poartă și mă punea să le citesc din aceste cărți.

Mulți erau uimiți și mă testau dându-mi paginile pe sărite dar eu, bucurându-mă de acea memorie vizuală bună, calitate pe care încă o mai păstrez, nu greșeam nici măcar un cuvânt, menținând pentru mult timp suspansul din mintea lor.

Apoi, pe la trei ani și jumătate, îmi amintesc clar o șuetă desfășurată în spatele grădinii noastre, unde tăifăsuiau mama și alte vecine, zicala: „Taină-n cur la noi la poartă” mutându-se în capul grădinii, la care Miră, un copil cu un an mai mic decât mine, mergea abia ținându-se pe picioare cu c-----l atârându-i în fund, stârnind râsul zgomotos al participanților la adunare.

Era însă motiv foarte serios de îngrijorare pentru mama lui, care nu înțelegea sub nicio formă de ce-i atâră acel smoc în fundul copilului ei!

Misterul a fost elucidat atunci când a constatat că un limbric alb, destul de mare, ieșit incomplet din anus, îl ținea agățat, stârnind amuzament și îngrijorare în rândul celor ce participau la întrunire.

În jurul vârstei de cinci ani am început să particip, pe măsura puterilor mele, la treburile gospodărești, încercând să mă fac util pe lângă mama sau tata, cel mai adesea mergând cu tata pe câmp, să inspectăm culturile agricole în fazele lor de dezvoltare.

Așa se face că într-o zi tata m-a luat cu el până pe Răscruci, unde locuiau părinții lui și unde am văzut eu prima dată lumina zilei, pentru a-l lua pe Bujor, un cal negru splendid, care urma să facă pereche cu Breazu al nostru, un cal roșu cu stea-n frunte, de unde și numele, pentru a ara grădina, unde trebuia să plantăm pepeni galbeni și verzi.

De pe Răscruci am venit călare pe Bujor, împreună cu tata, și pe drum l-am tot bătut la cap să mă lase și pe mine să ar, promisiune greu de onorat deoarece plugul era mult prea mare și greu pentru mine dar, pentru a mă mulțumi și a mă face fericit, mi-a promis că voi fi cel care va conduce și dirija caii pe brazdă.

Zis și făcut. Atunci când tata a terminat de înhămat caii și i-a pus la plug, mi-a înmănat hățurile, atenționându-mă că trebuie să fiu atent la Breazu al nostru, pentru că este mai nărăvaș, adică mai are toane și pot apărea mici surprize.

Dificultatea conducerii atelajului era mare și asta pentru că tocmai Breazu se găsea în stânga, așa cum a fost învățat de mic alături de mama lui, fiind practic calul care asigura executarea comenzilor. Dacă nu așa fi fost eu conducătorul atelajului, tata ar fi dirijat mult mai ușor caii cu hățurile de după gât, dar eu fiind „marele conducător” de atelaj, am preluat responsabilitățile cu toate riscurile meseriei.

Era, el, tata atent și mă scotea din toate încurcăturile apărute pe teren, numai că la una dintre întoarceri, când încercam să mă feresc să nu fiu călcat pe picioare de către Breazu, acesta a profitat de mica mea neatenție și mi-a tras o mușcătură la piept, un fel de ciupitura pentru că nu mă durea prea tare, însă a fost un bun motiv pentru ca tata să-i aplice o corecție pentru toate greșelile făcute până atunci de bietul cal.

Corecția nu a fost aplicată cu biciul, așa cum se pedepseau normal caii, în acele timpuri neexistând legi care să interzică astfel de pedepse, îndreptate în timp de legile prezente.

A fost aplicată cu pumnul, total anormal în relația cu un cal, însă tata fiind supărat de incidentul produs a considerat că este măsura cea mai bună. L-a luat pe Breazu de barbă și îi căra cu nemiluită pumni în bot repetând într-una:

— Na, să te-nveți minte și să nu mai muști copilul și abia a cedat la strigătele mele, prin care îi spuneam că nu mă mai doare mușcătura.

A încercat să mă dea la o parte de la muncă și să nu mai particip la acțiunea de arat a grădinii, pentru a evita alte incidente de felul acesta, însă lacrimile mele l-au înduplecat și am

IBDIS | We know books
 încheiat cu bine ceea ce începusem, ajutat mult și de Breazu, care până la urmă s-a liniștit și a participat normal la munca prestată.

În iarna anului următor, au fost nămeți mari de zăpadă și tata a mutat derdelușul de pe coastă la noi în curte, eu fiind considerat probabil prea mic pentru aventuri pe derdelușuri adevărate.

A muncit ore în șir și a ridicat un morman mare de zăpadă, de câțiva metri înălțime, din vârful căruia mă duceam cu sania câțiva zeci de metri, pe sub crengile prunilor, până dincolo de fântâna din curte, și în felul acesta îmi consumam energia zilnică, liniștindu-i și pe ei în privința unei griji în plus, concentrându-se mai mult pe îngrijirea surorii mele mai mici, Florentina, și alte treburi gospodărești.

Profitând de faptul că drumul ce făcea legătura dintre Craiova și Bechet era acoperit cu troiene mari de zăpadă, tata, pentru al dezmoști pe Breazu, care pe timpul iernii stătea numai în grajd, l-a pus pe acesta la sanie, o sanie mare din lemn de salcâm și m-a luat cu el într-o vizită la unchiu' Prină, un văr de-al său din satul vecin, Secui.

Pe atunci nu prea era circulație și rar se întâmpla să treacă vreo mașină pe drum, așa că dezzăpezirea acestora nu era o preocupare anume pentru autorități.

Mergeam noi liniștiți pe drumul troienit, tolăniți în păturile calde, trase până sub bărbie, pentru a ne feri de gerul de afară, acum albe de zăpada aruncată din abundență de copitele lui Breazu, când din spate, vine hârâind printre nămeți un camion Carpați, celebru în acele timpuri, care ne tot claxona, cu toate că tata conducea sania aproape ieșit de pe drum, și colac peste pupază, când conducătorul mașinii a ajuns în dreptul nostru, a început să înjure.

Atât i-a trebuit lui tata. Mi-a spus să mă țin bine și i-a dat bice lui Breazu care simțind vârful biciului că-i sfichiuieste pielea tăbăcită de vreme, a început să alerge în galop nebun după camion, mai, mai să-l ajungă din urmă.

Șoferul ce înjura ca un birjar, speriat probabil de decizia lui tata, a început și el să bage piciorul până la fund în accelerația mașinii, pentru că altfel, dacă-l prindea tata, cine știe ce ieșea.

Asta ne-a ajutat să ajungem mai repede la unchiu' Prină, tata fiind nevoit să abandoneze urmărirea și să vireze sania pe ulița unde locuia acesta, punând capăt unei urmăriri și așa inegală.

La unchiu' Prină, tata mi-a prezentat-o pe verișoara mea Victoria, nume dat de tatăl ei ca urmare a reușitei de a avea copii la o vârstă târzie, și așa am stat eu prima dată de vorbă cu un elev mai mare și am rămas destul de impresionat de această vizită.

Ea însă nu-și amintește de această întâlnire, ba mai mult, nici nu știe ca unchiu' Prină să aibă rude în comuna vecină, Malu Mare.

Ce să faci, unde nu e, nici Dumnezeu nu cere.

Eu, probabil, păstrez imaginile acestei întâlniri datorită concursului neoficial și greu de imaginat, dintre o mașină Carpați și o sanie trasă cu sârg de un cal breaz.

La începutul primăverii următoare, tata m-a trimis să-l adap pe Breazu la cișmeaua de sub coastă, să se mai dezmoștească și el de atâta stat, și nu a scăpat de mine până nu m-a pus călare pe cal, altfel nu mă duceam.

În timp ce mă așeza pe spatele calului, dinspre pod s-a auzit un mic vacarm amestecat cu strigătele călăreților și copitele cailor înfipte bine în asfaltul drumului.

Petre al lui Gâdaie și Mărin al lui Țăru, după ce și-au adăpat caii la cișmea, au pornit un concurs de galop până la Petre acasă, el fiind cel mai apropiat de casă.

Calul lui Petre era unul roșu, de mărime medie, dar mai iute, iar Mărin, care avea un cal sur de talie înaltă, nu putea să înțeleagă de ce, de fiecare dată când se întreceau, câștiga Petre. De data aceea era hotărât să nu piardă.

Își îndemna calul cu țipete și lovituri de cravașă aplicate sub burtă, în părți sensibile pentru cal, iar acesta dădea tot ce putea. Era chiar într-un ușor avantaj, numai că din reflex, atunci când calul lui Petre a încetinit, pentru a vira la stânga spre casă, surprins de manevră sau poate pentru a-i face o surpriză lui Mărin, a oprit brusc, dar sub inerția vitezei și a greutateii lui a alunecat și a căzut pe partea stângă, cu Mărin în spinare. Căzătura l-a luat pe nepregătite și pe Mărin și acesta nu a mai apucat să ridice picioarele, stângul fiindu-i prins sub cal. Calul s-a ridicat repede dar Mărin a rămas o perioadă jos. Tata a plecat spre el, să-l ajute la revenirea bipedă și, după poziționare, a plecat șchiopătând, și așa a șchiopătat toată viața.

Când tata a revenit lângă mine, a vrut să mă dea jos de pe Breazu, cel mai probabil impresionat de scena la care tocmai asistase, dar eu am refuzat iar el mi-a zis:

- Să mergi încet cu el, să nu-l îndemni!
- Așa am să fac, am răspuns eu!

Una era promisiunea și alta era ținerea ei. În ceea ce mă privește, sigur mă țineam de ea, numai că Breazu, a fost de altă părere. Văzându-se oarecum liber, fără un stăpân pe măsură să-l strunească, când a început să coboare coasta spre cișmea, a început să meargă puțin la trap fără să mai țină cont de ce-i transmiteam eu, poate prea timid, cu ajutorul hățurilor. La poalele dealului a luat-o chiar la încurcături și la un moment dat, când a

azvârlit în aer cu picioarele din spate, m-a proiectat peste el, direct în cap.

Mama a văzut scena pentru că venea cu oile pe sub coastă și a alergat spre mine. Până să ajungă ea la mine, m-am adunat de pe jos și am luat poziția bipedă, dar mă durea tare încheietura gâtului și nu prea puteam să o mișc, lucru pe care l-am ascuns când m-a întrebat dacă am ceva, deși mergeam ca lupul.

L-a prins pe Breazu și i-a tras câteva nuiiele pe spinare, dar degeaba, așa era el uneori. Când a ajuns acasă și i-a povestit lui tata întâmplarea, acesta mi-a zis să nu mai urc niciodată pe Breazu și așa am făcut până l-au luat la colectiv, de unde nu l-am mai văzut niciodată.

Încă nu se înființase Cooperativa Agricolă de Producție din comună și tata mă lua cu el peste toate locurile unde aveam noi pământurile, așa că de mic am învățat zonele comunei cu proprietarii terenurilor, pe care nici azi nu le-am uitat.

Cele mai apreciate momente din muncile câmpului, asta fiind părerea mea, erau cele în care se servea masa, adunați toți, la grămadă, sub umbra unui pom de pe câmp, cel mai căutat fiind tufanul de la drumul lui Prigogel, cu umbră deasă și răcoasă, de care se bucurau toți.

Atunci, copil fiind, mâncam pe fugă, alergând în jurul celor așezați la masă, înfulecând ce-mi plăcea, fără a întâmpina vreo opoziție din partea cuiva, majoritatea fiind rude de-ale noastre, bunici, unchi, surori, și alții, eu fiind cel mai mare dintre copiii lor, adică verișorii mei și bineînțeles, căci eram singurul cu drept la ieșitul pe câmp, unde participam la muncile acestuia doar cu privitul.

Pe la șapte ani, în primăvara premergătoare începerii clasei întâi, au sosit în comună două echipe de la prospecțiuni